

Forfatter: Drachmann, Holger

Titel: Udrag fra MED KUL OG KRIDT SKITSER (FORAAR 1872)

Citation: Drachmann, Holger: "Samlede poetiske Skrifter", i Drachmann, Holger: *Samlede poetiske Skrifter*, 1906-1909, s. 29. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-drachmann01-shoot-idm139703123944928/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede poetiske Skrifter

en Sixpence ud af ham til Deres Kirkeblok. Ja, De ser noget tvivlende ud, Mr. Smuggins; men jeg skal fortælle Dem og de andre Herrer en Historie, om hvorledes Feberen og Søsnygen i Forening gjorde det af med det yndigste Væsen, jeg i mit Livs Dage har set. Det er noget, jeg aldrig kan glemme, og noget, som jeg nødig taler om; men jeg kan nu en Gang for min Død ikke lide, at man ser vantro paa mig, naar jeg siger noget, Mr. Smuggins, og derfor skal De høre Fortællingen."

Amerikaneren greb sit Glas og tømte det i et Drag, nikkede dernæst paa en egen venskabelig Maade til Stewarden, der ikke undlod at besvare Vinket ved at indfinde sig med Ingredienser til et nyt Glas, og tog saaledes til Orde: „De véd maaske, Gentlemen, eller i det mindste har jeg fortalt min Landsmand her, at jeg i mine yngre Dage fo'r med engelske Skibe; noget, jeg for Resten aldrig skulde have bekvæmet mig til, i Fald jeg den Gang havde tænkt paa, at der gaves Folk paa den anden Side Havet, der ikke bryder sig mere om England end om en Bønne, og som har Skibe, der først tager deres Bramsejl, naar alle disse Skarnfjerdinger af engelske Kulslæbere vender Bunden af Bøtten i Vejret. Men jeg fo'r nu som sagt med disse sødede Gævyve, og jeg havde paa den Tid, hvor det tildrog sig, som jeg nu vil fortælle, netop faaet en Hyre som Styrmand om Bord i en Skonnert, der gik i Kystfart mellem Rotterdam, London og Leith. Vor Skipper var for Resten en ganske flink Fyr; kun tog han sig vel ofte et temmelig stift Glas Grog; — Mr. Simson, hjælp Dem selv i her er Kognak og Sukker! — og naar saa var, gik Kommandoen af sig selv over i mine Hænder. Kaptajnen laa til Køjs nede under og var syg, hed det sig blot. Folkene lod, som om de troede det; jeg førte Skibet, og alt gik sin gode Gang, til den gamle igen kom paa Dækket.

Ved det, at Skuden gik i Kystfarten og gjorde nogenlunde hurtige og regelmæssige Ture, fik vi nu og da en og anden Passager med, enten saadanne, som Kaptajnen kendte, eller som blev ham anbefalet; og for deres Bekvemmeligheds Skyld var Kahytten agter ude, der i Forvejen var temmelig bred, bleven delt ved et Skillerum i to Kæmre, saa at vi paa den Maade havde to Kahytter, en styrbords og en bagbords, af hvilke den sidste, den for Passagererne, kaldtes for „Salonen“. Nogle af Folkene om Bord kaldte den ogsaa for „Noah's Ark“, fordi vor Kok, der som Dreng var i Materlære, havde dekoreret den langs under Dæksbjælkerne med alle mulige Dyrearter, baade Fiskene og dem fra Landjorden, Par om Par i runde Snirkler. For Resten hørte baade Skude og Kaptajn hjemme i Lowestoft, og mangen god Gang, naar vi kom nede fra Revieret og skulde Nord paa, gjorde vi en Afstikker ind til den gamle Havneplads og fik os en

Passiar med de gamle Kammerater. Ved Efteraarstider, naar det stod med Tykning, eller naar vi ingen Passagerer havde, gjorde vi oftest disse Afstikkere, og det var da saaledes en Oktober Eftermiddag, akkurat lige forinden Taagen havde lagt sig som en Mur mellem os og Landet, at vi pejlede de gamle Mærker, og med Loddet i Haanden og Raaberen for Munden fandt ind til Kajen, og forøjede ved en af de ydre Bojer, efter først at have svajet Skuden rundt, for at være klar til at hale ud igen, saa snart Taagen lettede. Den gamle gik i Land, og bad mig efter Sædvane komme op, senere ud paa Aftenen, og hente ham fra det Værtshus, hvor han plejede at søge. Jeg vidste nok, at hvis jeg ikke bragte ham om Bord, var der maaske andre, der trak af med ham i andre Forretninger, end det egentlig anstod sig en Skipper at give sig af med. Jeg tog mig da først en lille Lur i „Noahs Ark“, som jeg undertiden benyttede mig af, naar vi ingen Gæster havde om Bord, og forunderligt nok, da jeg igen vaagnede, forekom det mig, at jeg havde drømt, at Arken snart fik Besøg, og maaske ikke saa meget for Drømmens Skyld som fordi jeg i det hele taget syntes, at der saa' lidt uordentligt ud derinde, skældte jeg Kokken ud for en fordømt engelsk Skarnager, der ikke kunde holde „Salonen“ i pæn Stand, og jeg fik baade ham og Drengen til at spule og svabe derinde, og beordrede dem til at skifte Køjeklæder og pudse op det bedste, de formaaede. Da jeg havde set paa det, og givet Drengen en Lussing, fordi han ikke brugte Svaberen eftertrykkelig nok, tog jeg en ren Skjorte paa, stoppede min Pibe, og gik i Land. Først slog jeg et lille Slag omkring i Gaderne, og hilste paa Venner og bekendte, og navnlig kan jeg huske, at jeg fik mig et lille Slik under Næsen af den smukke Mary, som tjente hos vor Skibsproviantør, og med hvem jeg den Gang var gode Venner. Saa gik jeg da hen til den Shop, hvor den gamle plejede at søge, og der fandt jeg ham da ogsaa ganske rigtig siddende i den lille Bagstue med Lodsens Richards, Billy Baker, Tom Smarke og alle de andre Fyre, som jeg endnu den Dag i Dag kan se ganske tydeligt og klart for mine Øjne. De kendte mig allesammen, og den gamle, som var i et Perlehumør, forlangte straks et Krus Ale og en Pibe til mig, og saa var der en, der kunde gnide paa en Violin, og saa var der en, som kunde synge en Vise, og saa gav Lodsens Grog rundt, og vi var alle komne i en meget hyggelig og selskabelig Stemning, da gamle Dickson, Værtshusholderen, skubbede sin tykke Figur gennem Døren, og vinkede ad min Skipper, at han skulde komme ud i Skænkestuen. Nu skulde jeg netop udenfor i et andet Ærinde, og et Øjeblik efter rejste jeg mig fra Bordet, og gik gennem Køkkenet ud i Gaarden. Paa Tilbagevejen fik jeg dog Lyst til at se efter, hvad der var blevet af den gamle, og jeg gik da ind i Skænkestuen, som nu næsten var tom. Der stod min

gamle herre i en Krog og talte dæmpet med en høj, aldrende Gentleman, som sendte mig et meget bestemt Blik, da han saa', at jeg lagde Mærke til dem. Jeg tænkte ved mig selv, at han ikke behøvede at se saa høvent ned paa en ærlig Sømand, der ikke havde til Hensigt at udspionere Folk, men som maaske nok havde Interesse af at se, hvorledes hans Skipper klarede for sig med et saadant Kvantum Spiritus inden Borde. Den gamle holdt sig imidlertid godt. Jeg syntes nok, at han krummede Ryggen vel meget, men det var maaske en fin Herre, eller i det mindste en rig Herre, der vilde give ham en god Fragt, og saa kunde han jo gjerne dukke sig lidt. Naa, nok er det, jeg gik da ind igen til de andre, og ikke tænke efter kom den gamle tilbage til os, og først saa' han lidt alvorlig ud, men saa talte han om en brillant Fragt, og saa gjorde han et Greb i Lommen og tog en Nævfuld Sovereigns op, og af dem smed han adskillige paa Bordet og raabte, at Dickson skulde bringe saa mange Drikkevarer ind, som behøvedes til at sætte Dækket under Vand. Og det fik vi ogsaa, og jeg skal love for, at vi alle Mand kom om Bord i synkefærdig Tilstand. Næste Fortmiddag lettede Taagen, og vi med. Den gamle var gnaven og ordknap, som han altid plejede at være oven paa en rigtig Dravat af den Slags. Jeg talte derfor slet ikke til ham om Fragten, han havde faaet, førend vi holdt ind efter mod Hartlepool, hvor vi den Gang skulde losse. Han saa' paa mig, som om han vilde æde mig, og bad mig passe mig selv og Skibet og for Resten sørge for, at vi saa snart som muligt fik Ladningen ud og kom til Søs igen. Jeg holdt altsaa min Mund; vi kom i Havn, indklarerede, lossede og udklarerede i største Hast, men til Fragten fik vi hverken noget at høre eller se. Vi stod da til Søs igen med Skuden balastet; højt laa vi paa Vandet og smaa Sejl kunde vi kun føre. Det blæste stift, og Vinden var ret ind paa Landet. Jeg spurgte den gamle om Kursen. „Sæt den efter Lowestoft,“ brummede han, og gik nedden under. Jeg havde aldrig set ham saa gnaven saa længe efter en Svir; men det forstaar sig, det havde ogsaa været en Ekstra-Tørn, den sidste. Saa holdt vi da efter Lowestoft; hun dansede og nejede i Søerne, og det var strenge Vagter, vi havde; navnlig var Hundevagten og Dagvagten slemme, og jeg tør sige, at der ikke var en Planke og ikke en Trevl Tøj om Bord, som var tør om Morgen, da vi stod ind efter Land for klosrebede Merssejl og Stagfok. Jeg tænkte, at vi skulde holde lige ind mod Pieren, men den gamle kommanderede: „Ned med Roret,“ og nu laa vi hele Dagen ude paa den aabne Red og laverede frem og tilbage i den svære Sø; Folkene bandede, den gamle surmulede, og jeg tænkte paa den gode Fragt, og først ud paa Eftermiddagen, da Vejret havde helmet saa meget, at vi kunde stikke et Reb ud, fik vi Ordre til atter at holde ind efter. Den Sejlads stod imidlertid ikke

længe paa; vi drejede igen under, den gamle beordrede Jollen sat i Søen, tog fire af de dygtigste Folk med sig i Baaden, og roede i Land, idet han gav mig Ordre til at lade Ankeret falde, hvis Strømmen satte Skuden for stærkt ned efter. „Hold skarpt Udkig efter os, naar vi kommer tilbage, Johnny!“ raabte han til mig, da han satte af, „jeg bringer Fragten med om Bord.“ Fragten med om Bord! tænkte jeg, da jeg saa Baaden danse som en Æggeskal af Sted paa Søerne. Det maa være en underlig Slags Fragt, som kan betale sig saa godt, og som man dog kan føre om Bord i en Skibsjolle! Jeg troede halvvejs, at den gamle endnu var svirende, men saa faldt der mig noget ind om en Pengeforsending i Sølv eller Guld, eller maaske Papirer, — men det opgav jeg igen, fordi jeg ikke kunde se nogen rimelig Grund til at sende saadant noget ad den usikre Søvej, — og saa slog jeg alle Tanker herpaa af Hovedet og beskæftigede mig kun med Skibet, som jeg holdt gaaende frem og tilbage med smaa Slag, da jeg nødigt vilde gaa til Ankers, medens Vind og Sø satte saa voldsomt paa Land. Lidt efter lidt faldt Skumringen paa, og jeg begyndte saa smaat at bande den gamles Sendrægtighed, medens jeg stod i det læ Fokkevant og kiggede ind mod Byen, hvor Lygterne allerede begyndte at tændes. Det var dog ingen Spøg at ro ud ved Aftentider med en aaben Baad, som maaske oven i Købet var dybt lastet, mod saadan en Sø. Heldigvis var vi næsten den eneste Sejler paa Reden for Øjeblikket, og Baaden kunde da styre efter vore Lanterner; men hvis der nu kom Tykning paa, eller hvis det blæste op igen, som det truede stærkt med, hvad vilde der saa hænde? Naa, til syvende og sidst fik jeg da Øje paa Jollen. Jeg maa tilstaa, at Folkene arbejdede flinkt. Den løb op imod Søerne ligesom en Kat ad et Tag, og saa rutschede den ned og kom op igen, som om den var af Papir. Jeg anstrængte mine Øjne for at se, om der var noget i den, men det var allerede for mørkt til at kunne skelne noget bestemt. Ikke desto mindre syntes jeg, at den laa lige saa let paa Vandet, som da den gik ind. Saa kom den da endelig paa Siden af os. Den gamle præjede, og jeg svarede: All right. „Er Lossegrejerne klar?“ raabte han op til mig, „saa fir Korntønden herned; vi har en skrøbelig Vare i Baaden, som vi ikke kan lange op.“ Jeg gjorde, som han sagde. Vi slog et Stik om den Tønde, vi plejede at losse Korn med, læmpede Gafflen til Skonnertsejlet ned i Læ, og ud gik Tønden og kom op igen over Rælingen, hvor jeg greb den og bragte den til Dæks. En af Folkene kom i det samme med en Lanterne, og da Lyset fra denne faldt paa Tønden, opdagede jeg en ung Lady's dødblege Ansigt, omviklet med Shawler og Tørklæder. Det gjorde et underligt Indtryk paa mig, saaledes pludselig her ude paa den vilde Sø at finde en fin lille Jomfru stoppet i en Korntønde, og bragt om Bord i en Baad, som maatte

være halv fuld af Vand efter den Tur, den havde gjort. Den smukke Lady var besvimet, det var tydeligt nok at se, og for saa vidt kunde jeg jo gerne have taget hende ud af hendes Fængsel, uden at hun kunde blive generet over, at en Sømands barkedede Hænder havde berørt hende; men jeg var nu en Gang bleven saa underlig stemt over denne uventede Fragt, at jeg slet ikke vidste, hvad jeg skulde eller turde gøre. Joilen var imidlertid bleven bragt op under Hækken, og den gamle kom hen til mig. „Se, det er Fragten, Johnny; stuv den nu væk neden under; vi maa se at naa London saa hurtigt som muligt, og jeg er bange for, at vi faar en ond Nat.“ Jeg løftede vor unge Passager forsigtig op med alt hendes Tøj, baade Shawler og Kaaber og hvad alt det nu hedder, og bar hende neden under i „Noahs Ark“, som jeg fandt i fuldstændig Orden, akkurat som jeg havde forladt den om Aftenen i Lowestoft, da jeg fik en Forudfølelse af, at den snart vilde komme i Brug. Jeg spillede Kammerpige, saa godt jeg formaadede; jeg tændte Hængelampen i Loftet, gjorde Ild paa i Kaminen, og tog saa det vaade Overtøj af den unge Dame, som jeg havde lagt i Standkøjen, og som endnu var fuldstændig bevidstløs. Ved Lampens Skin kunde jeg ret se, hvor smuk hun var; men jeg vil kun daarlige kunne forklare det. Det gjorde mig saa inderlig ondt, at saadan et fint og skrøbeligt Væsen skulde være om Bord hos os i saa daarlige Vejr og uden nogen kvindelig Oppasning. Jeg kunde slet ikke faa i mit Hoved, at hun netop i denne stormfulde Aftenstund skulde sendes ud paa Reden, for at gaa Søvejen til London, da hun jo dog langt nemmere kunde være naaet dertil i en Vogn, men saa — just som jeg vilde skille hende af med det sidste Stykke Overtøj, opdagede jeg noget, hvorved jeg straks begyndte at ane Sagens Sammenhæng. Den unge, blege Lady, som saa paa Standkøjen i „Noahs Ark“, som var klædt paa som en Prinsesse, og som efter min Beregning knap kunde være fyldt sit attende Aar, var højt frugtommelig. Jeg gik tilbage helt hen imod Døren, og ønskede i mit inderste Hjerte, at hun ikke maatte vaagne op, medens jeg var her nede, og dog forekom det mig igen, at det var Synd at gaa bort fra hende; for hvorledes skulde hun finde ud af, hvor hun var, og hvorledes vilde hun i det hele taget være til Mode, naar hun vaagnede op i denne Æske, saa langt borte fra Hjemmet og fra, — Gud véd fra hvem. I det samme blev jeg prajet oppe fra Dækket ved et af den gamles stærkeste Brøl. Jeg sprang op ad Trappen i en Fart; jeg kendte nok den Maade at praje paa. Bygen, som jeg havde ventet paa i den sidste Time, var nu kommen. Jeg saa' straks, at vi havde Valget mellem at drive i Land paa en Lægerval og at presse os ud i rum Sø med de Klude til, som Vinden i Grunden ikke tillod os at føre. Det kom nu an paa, om Skøder og Lig vilde holde;

og vi pressede paa. Du Altforbarmende, hvor det blæste! Vi fik Bramraaen til Dæks, netop som Storstangen gik over Bord; det læmpede lidt; men alligevel slæbte vi den læ Nok paa Fokkeraaen under Vand. Hver Gang Rælingen blev tvungen under, og Vandet brød over Dækket, tænkte jeg paa den stakkels unge Lady neden under. Det var umuligt andet, end at hun maatte være vaagnet ved de svære Duvninger, og maaske havde hun endogsaa faaet Vand ned til sig. Jeg kunde imidlertid ikke forlade Dækket, førend vi havde klarat den nærmeste Pynt fra os, men lige saa snart vi var kommen om paa den anden Boug, og havde Landet et godt Strykke agter og den saabne Sø for os, gik jeg hen til Kaprajnen og spurgte ham, hvor han havde kunnet bære det over sig, at tage et stakkels Barn med sig i saadanne Omstændigheder paa en saadan Rejse. Han gjorde sig først brøsig, og svarede, at det kom ikke mig ved; Sagen var i Orden mellem Familien og ham; den unge Miss skulde saa hurtigt som muligt til London, hvor hun skulde afleveres hos en Tante, som boede i et Hus i Greenwich nede ved Floden, og som skulde sørge for, at det hele blev holdt hemmeligt. Men jeg sagde ham igen, at det var Synd og Skam, og at han burde have nægtet at tage hende om Bord i saadan et Vejr, om saa Familien var nederdrægtig nok til at fordre det, og om den saa havde givet ham nok saa mange Penge derfor. Og saa slog jeg paa, at hvis nu han, den gamle, selv havde haft en Datter, og hun havde gjort Dit og Dat, og Historien var faldet saadan ud, om saa han havde kunnet nænne at sende hende ud i en Storm, uden at give hende nogen Menneskesjæl med, som kunde hjælpe hende. Saa blev han mild, og saa bad han mig gaa ned og se, hvordan hun havde det, og han tilføjede, at jeg ikke behøvede at komme paa Dækket saa snart igen; han skulde nok besørge Vagten; jeg kunde bedre yde en Haandsrækning dernede, — det forstod han sig ikke paa.

Da jeg saa kom ned i Arken, var den stakkels unge Dame ganske rigtig vaagen. Hun sad paa Kanten af Køjen med Hovedet støttet i sin Haand. Den nydeligste lille Fod stak frem under Kjoien, og den Del af Armen, som kom til Syne i det vide Kjolæarme, var ligesom Sneen. Hun græd ganske sagte, og Taarerne piblede frem under den Haand, hun holdt for Øjnene. Lige idet jeg aabnede Døren, krængede Skuden voldsomt over, og det stakkels Barn vilde være styrtet ud paa Gulvet, hvis jeg ikke havde grebet hende i mine Arme. Hun slog de forgrædte, men saa søde og milde Øjne op, og saa' paa mig, og saa sagde hun blot disse Ord: „Francis, hvorfor har Du ladet mig være ene saa længe?“ Og saa lænede hun sig tilbage, og knugede min Haand inder i sin. Jeg vidste slet ikke, hvad jeg skulde gøre. Jeg vilde nødig sige hende, at jeg ikke var den, hun antog mig for.